

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.174/2024/5.

A felperes:

felperes neve (székhelye)

A felperes képviselője:

Dr. Boros Dániel Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boros Dániel ügyvéd, címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes képviselője:

Vázsonyi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vázsonyi Miklós ügyvéd, címe)

A per tárgya:

Tagsági jogviszonyból eredő pénzkövetelés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.P.21.761/2023/20.

A fellebbezést benyújtó fél, a fellebbezés száma:

A felperes, 7.P.21.761/2023/21.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100 000 (egyszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes olyan kölcsönösségi alapon működő egyesület, amely kizárólag tagjával kötött – ide nem értve a passzív viszontbiztosításra irányuló szerződést – biztosítási szerződés alapján, biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetében, biztosítás-technikai elvek alapján, előre meghatározott szolgáltatást nyújt. Az egyesület önkéntesen létrehozott, nyereségérdekeltség nélküli szervezet.

[2] A felperes Alapszabályának III/1. pontja szerint az egyesület tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, amely az alapszabályt és az egyesület más belső szabályzatait magára nézve kötelezőnek ismeri el és vállalja a tagdíj, valamint a vagyoni hozzájárulás megfizetését és – biztosított tag – a biztosítási díj megfizetését. A belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. A biztosítási szerződés megszűnésével a tagsági jogviszony nem szűnik meg, feltéve, ha a tag eleget tesz a tagdíjfizetési kötelezettségének. Az 5. pont szerint a tagsági viszony megszűnik kilépéssel, kizárással, a tag halálával, jogi személy megszűnésével, az egyesület megszűnésével, illetve amennyiben a tag a tagdíjat a felszólítás ellenére sem fizeti meg, az esedékesség napjára visszamenőleges hatállyal. A 7. pont értelmében amennyiben egy tag határidőben nem fizeti meg a mindenkori alapszabályban előírt tagdíjat, úgy a tagot az egyesület írásban felszólítja a tagdíj pótlására a felszólító levél kézhezvételétől számított 30 napos fizetési határidővel. A levélben felhívja a tagot a tagdíj fent írt határidőben történő befizetésére és tájékoztatja, hogy a határidő elmulasztása esetén a tagsági jogviszonya az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik. A IV.1.b. pontja szerint az igazgatóság dönt a pótlólagos befizetés vagy szolgáltatáscsökkentés elrendeléséről és mértékéről.

[3] Az alperes a felpereshez 2022. április 26-án benyújtott 100120306/a számú ajánlatában úgy nyilatkozott, a felperes tagjai közé belép és elfogadja a felperes alapszabályát. A felek között a tagi és biztosítási jogviszony 2022. április 26-án jött létre, határozott időtartamra. A kockázatviselés vége 2022. december 31.

[4] A felperes az alperest ért károk után (kár ideje: 2022. 07. 21., bejelentés: 2022. 07. 21., szemle időpontja: 2022. 08.02.) (kárszám) kárszám alatt 5 712 768 forint fizetendő biztosítási összeget állapított meg, melyet a felperes 2022. szeptember 27-én megfizetett az alperes részére.

[5] A felperes felügyeletét a Magyar Nemzeti Bank (MNB) látja el. Az MNB 2023. március 2-án kelt (határozatszám)/2023. számú határozatával a felperes részére felügyeleti biztost rendelt ki és kötelezte a felperest, készítsen és nyújtson be az MNB-hez jóváhagyásra olyan pénzügyi tervet, mely alkalmas arra, hogy megvalósulása esetén a felperes a határozat kézhezvételétől számított 3 hónapon belül rendelkezzen a jogszabály által előírt mértékű biztonsági tőkével.

[6] A felügyeleti biztos által készített kiegészített pénzügyi tervet az MNB 2023. június 2-án kelt (határozatszám 2)/2023. számú határozatával jóváhagyta és kötelezte a felperest, hogy haladéktalanul, de legkésőbb 2023. június 15-ig dokumentumokkal alátámasztva értesítse az MNB-t amennyiben a tőkehelyzete helyreállt. A határozat rögzítette, hogy a bejelentett, de eddig még teljeskörűen ki nem fizetett károsultak esetén 30,7748%-os szolgáltatáscsökkentés szükséges. A határozat utalt arra is, hogy a felperes által tervezett szolgáltatáscsökkentést, annak pénzügyi hatását, továbbá a felperes 2023. május 26-ára vonatkozó, a szolgáltatáscsökkentés figyelembevételével számított tőke mérlegét az MNB elfogadhatónak tartja. A kiegészített pénzügyi tervben bemutatott intézkedés alkalmas arra, hogy a felperes helyreállítsa a tőkehelyzetét és rendelkezzen a jogszabály által előírt mértékű biztonsági tőkével.

[7] A felügyeleti biztos a pénzügyi terv MNB általi elfogadását követően, 2023. június 5-én kelt 1/2023 (VI.5.) számú határozatával a 2022 évben bekövetkezett és az egyesület által elismert valamennyi kárigényre nézve egységesen szolgáltatáscsökkentést rendelt el. A határozat szerint a csökkentett szolgáltatások mértéke a kárrendezési eljárás során megállapított és az ügyfelek részére közölt kárösszeg 69,23%-a azzal, hogy a szolgáltatáscsökkentés mértéke a viszontbiztosítóval ténylegesen létrejött megállapodásban foglaltak függvényében változhat. Tartalmazta azt is, a szolgáltatáscsökkentés gyakorlatban történő végrehajtására kizárólag a viszontbiztosítóval létrejött megállapodás létrejöttét követően kerülhet sor.

[8] A felperes honlapján 2023. június 23-án Hirdetményt tett közzé, melyben tájékoztatta az ügyfeleket, az egyesülethez beérkezett és elismertként visszaigazolt kárbejelentések teljeskörű rendezése lehetetlenné vált, a felügyeleti biztos az MNB által is jóváhagyott pénzügyi terv részeként – törvényben és az egyesület alapszabályában is rögzített – szolgáltatáscsökkentés eszközének alkalmazásáról döntött. Tájékoztatta ügyfeleit, az egyesülettel kötött biztosítási szerződések esetében a csökkentett szolgáltatási szint a befogadott és elismert igények 69,23%-ában kerülhetett megállapításra. „Az eddigiekben nem, vagy csak részben történő kifizetések esetében jelenleg az egyesület által elfogadott és visszaigazolt kárigények átlagosan 30,38%-ának megfizetésére, vagy ezen mértékre történő kiegészítésére van lehetőség.”

A kereseti kérelem, az alperes ellenkérelme

[9] A felperes – a fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban – keresetében kérte az alperest 1 757 819 forint tőke és ennek 2023. június 23-tól a Ptk. 6:48. §-a szerinti késedelmi kamata, valamint a fizetési meghagyásos eljárásban felmerült eljárási és ügyvédi munkadíj megfizetésére. Keresete jogalapjaként a Ptk. 3:66. § (1) bekezdését, a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 21. § (1) bekezdés f) pontját, 24. § (1) és (5) bekezdését jelölte meg.

[10] Kifejtette, a szolgáltatáscsökkentés elrendelésekor a felperes igazgatóságának jogkörét a felügyeleti biztos gyakorolta, aki jogosult volt dönteni a szolgáltatáscsökkentésről és meghatározni annak mértékét. Erre azért került sor, mert a felperes forrásai nem voltak elégségesek a tárgyévi kötelezettségek teljesítésére. Az alperes elfogadta a felperes alapszabályának rendelkezéseit, így a szolgáltatáscsökkentés hatálya rá is kiterjed. A felperes az alperest ért károk után összesen 5 712 768 forintot állapított meg, azt az alperesnek megfizette. A szolgáltatáscsökkentés következtében azonban kötelezettsége 3 954 949 forintra csökkent, így az alperesnek az alapszabályban vállalt tagi kötelezettségként 1 757 819 forintot kell visszafizetnie. Hangsúlyozta, a felügyeleti biztos határozatának első mondata alapján a 2022 évben bekövetkezett kárigények vonatkozásában is egységesen rendelte el a szolgáltatáscsökkentést.

[11] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, az alperes és a felperes között a 2022. április 26-án létrejött biztosítási jogviszony 2022. december 31-ig állt fenn. Az alperes ezt követően nem kívánt a továbbiakban az egyesület tagja maradni, így egyesületi tagdíjat sem fizetett 2022. december 31. után. Következésképpen az Alapszabály III.1. pontjának rendelkezése értelmében a biztosítási szerződés megszűnésével tagsági viszonya is 2022. december 31-én megszűnt. Tekintettel arra, hogy az alperes nem volt a felperes tagja, így az egyesületi taggal szemben érvényesíthető követelés fogalmilag vele szemben kizárt.

[12] Álláspontja szerint jelenleg nincs olyan hatályos jogszabály, mely a korábbi egyesületi taggal szemben visszamenőleges hatályú, múltbeli igényérvényesítést tenne lehetővé, teljesedésbe ment biztosítási szerződés alapján annak részbeni visszakövetelése céljából. Állította, a Bit. által definiált szolgáltatáscsökkentés kizárólag a tárgyévre vonatkozik, azaz 2023-ra. A szolgáltatáscsökkentés kizárólag ex nunc hatállyal értelmezhető, hiszen csökkenteni csak folyamatban lévő szolgáltatást lehet, a megtörtént és teljesített szolgáltatás módosítása fogalmilag nem csökkentés, hanem egy lezárt teljesítés utólagos feltörése, aminek lehetőségéről hatályos jogszabály nem rendelkezik. Véleménye szerint a felperes jogsértő módon értelmezte a felügyeleti biztos határozatát.

[13] Érvelt azzal is, a felperes követelését a fizetési meghagyásos eljárás előtt vele írásban nem közölte, következésképpen még pernyertessége esetén is viselni köteles az ebből eredő költséget.

[14] Az Alapszabály III.1. pontjára hivatkozva előadta, a veszteségrendezés módja pótbefizetés. Emiatt az ügyben a felperes követelésére a pótbefizetésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, azaz a veszteségrendezést a felperesnek kizárólag pótbefizetés útján van lehetősége megoldani. Pótbefizetés viszont kizárólag a tagok összességére írható ki,

még pedig oly módon, hogy minden tagjára nézve az azonos összegű legyen. Tekintettel arra, hogy a felperes és az alperes ügyében már egy megszűnt és lezárt biztosítási jogviszonyról van szó, a felperesnek az alperessel szemben további igénye nem lehet.

Az elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[16] Határozatának indokolásában a Bit. 17. § (1), (2), (3) bekezdéseire, 18. §-ára, 19. § (1), (2), (3) bekezdéseire, valamint 20. §-ára hivatkozott.

[17] Kifejtette, a kölcsönös biztosító egyesületbe történő belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte, amellyel a jogalkotó kizárja a kölcsönös biztosító egyesület, illetve annak szervei működésében olyan tagok részvételét, akik a kölcsönösségen alapuló biztosítási védelem megszerzésében nem érdekeltek.

[18] A Bit. indokolására utalva rámutatott, a biztosítási szerződéses jogviszony megszűnése az előírt feltételek teljesítése mellett nem eredményezi a tagsági jogviszony megszűnését. A jogszabály lehetővé teszi, hogy olyan személy is részt vehessen a kölcsönös biztosító egyesület működésében, akinek korábban a tagsági jogviszony létrejöttét megalapozó biztosítási szerződése megszűnt, amennyiben az egyesület irányába fennálló tagdíjfizetési kötelezettségét teljesíti, vagy ennek hiányában a tagsági jogviszonyából eredő, alapszabályban meghatározott egyéb kötelezettségeit teljesíti és utóbb a szerződéses kapcsolatot helyreállítja. Hangsúlyozta, a jogalkotó ezzel a szabállyal próbálja elismerni az egyesület működésében hosszabb ideje résztvevő és a jövőben is részt venni szándékozó, időlegesen biztosítási jogviszonnyal nem rendelkező személyek jogosultságait a belépő tagokkal szemben.

[19] Kiemelte, a Bit. 17. § (3) bekezdése lehetővé teszi a legfőbb szerv számára, hogy a tagsági jogviszony megszűnését az alapszabályban a tagsági jogviszonyt megalapozó biztosítási szerződéses jogviszony megszűnéséhez kösse. A rendelkezéssel – mint lex specialis – a tagsági jogviszony megszűnésének a Ptk. rendelkezéseitől eltérő lehetősége került törvényi megerősítésre kölcsönös biztosító egyesületek esetében. A kölcsönös biztosító egyesület vonatkozásában a biztosítási szerződésen – és nem a tagsági jogviszonyon – alapuló biztosítási jogviszonyt tekinti elsődlegesnek a jogszabály.

[20] Tényként állapította meg, hogy az alperes 2022. április 26-án kötött határozott időtartamú biztosítási szerződése 2022. december 31-ig állt fenn. A határozott idő leteltét követően az alperes további biztosítási jogviszony létesítését nem tartotta indokoltnak, tagdíjfizetési kötelezettségének 2023-ra vonatkozóan nem tett eleget, erre a felperes nem is szólította fel, nyilvánvalóan a határozott időtartam leteltére tekintettel a jogviszony fenntartása az alperes jogát, érdekét képezte volna.

[21] Rámutatott, a felügyeleti biztos határozata a 2022 évben bekövetkezett kárigényre rendelte el a szolgáltatáscsökkentést. Az alperes biztosítási szerződése 2022.

december 31-én megszűnt, így biztosítási szerződés – mint jogalap – hiánya a felperesi igényérvényesítést nem alapozza meg.

[22] Megállapította azt is, a felperes alapszabálya rögzíti a tagdíjfizetés határidejét, mely június 30. és azt is, ha a tag ezen időpontig a tagdíjat nem fizeti meg, az egyesület felszólítását követően a tagsági jogviszonya az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik. A rendelkezésre álló adatok alapján következtetése szerint az alperesnek nem volt szándéka további szerződéses kapcsolatot tartani a felperessel, de a felperes sem szólította fel tagdíjfizetési kötelezettségére. Így a felek között sem szerződéses, sem tagsági alapú jogviszony nem állt fenn.

[23] Mivel a biztosítási szerződés, valamint a tagsági jogviszony megszűnése vonatkozásában mérlegelte a felek közötti jogvitát, az ellenkérelemben előadott további érveket nem vizsgálta.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[24] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a kereset szerint az alperes marasztalása érdekében.

[25] Állította, keresetét nem a biztosítási jogviszonyra alapította. Az alperes – nem vitatottan – 2022-ben tagja volt az egyesületnek, erre az évre vonatkozóan rendelt el a felügyeleti biztos szolgáltatáscsökkentést. Emiatt nincs jelentősége annak, hogy az alperes tagsági viszonya megszűnt-e, vagy sem. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az alperes tagsági jogviszonya megszűnt, emiatt tévesen vonta le azt a következtetést, hogy a követelés vele szemben nem érvényesíthető.

[26] Rámutatott, a felügyeleti biztos a határozatát 2023. június 5-én hozta meg. Ezen időpontban – az elsőfokú bíróság álláspontját követve – az alperes még tagnak minősült. A felperes nem küldött felszólító levelet az alperesnek, így az Alapszabály III/7. pontja szerint tagsági viszonya nem szűnhetett meg, mert garanciális okokból a szankciót, vagyis a tagsági viszony megszűnését az alapszabály feltételhez, így a felszólításhoz és póthatáridő tűzéséhez köti.

[27] Véleménye szerint az elsőfokú bíróság az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat helytelenül értelmezte, így téves a Bit. 17. § (3) bekezdésére való hivatkozása. Ugyanakkor ez is a keresetet támasztja alá, hiszen az alapszabállyal egyezően a biztosítási szerződés megszűnése esetén a tagsági viszony nem szűnik meg.

[28] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

[29] Érvelése szerint a fellebbezés nem támadta az elsőfokú bíróság által nem vizsgált kérdéseket. Az elsőfokú bíróság a tagsági viszony megszűnése miatt utasította el a

keresetet, ahhoz azonban, hogy a másodfokú bíróság ezt vizsgálja, a felperesnek határozott fellebbezési kérelmet kellett volna előterjesztenie.

[30] Érdemét tekintve változatlan álláspontja szerint jelenleg nincs olyan hatályos jogszabály, amely a korábbi egyesületi taggal szemben visszamenőleges hatályú, múltbeli igényérvényesítést tenne lehetővé. Kiemelte, a Bit. által definiált szolgáltatáscsökkentés kizárólag a tárgyévre vonatkozik, a 21. § (1) bekezdés f) pontja szerint az egyesület tárgyévi kötelezettségeire értelmezhető, azaz jelen ügyben az 2023 évre vonatkozhat.

[31] Hangsúlyozta, a biztosítási szerződés megszűnésével szűnik meg a tagsági jogviszony, kivéve ha a tag tagdíjat fizet. Az alperes biztosítási szerződésének 2022. december 31-ével való megszűnését követően egyesületi tagdíjat nem fizetett, emiatt tagsági jogviszonya 2022. december 31-én megszűnt. Véleménye szerint a felperes követelése nem szolgáltatáscsökkentés, hanem valójában szolgáltatás visszakövetelése lenne.

[32] Állította, a felperesnél a veszteségrendezés eszköze kizárólag a pótbefizetés lehet.

Az ítéltábla döntésének indokai

[33] A fellebbezés alaptalan.

[34] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[35] A felperes fellebbezésének tükrében az ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, a felügyeleti biztos által elrendelt szolgáltatáscsökkentés alkalmazható-e az alperesre akár a biztosítási, akár tagsági jogviszonyával összefüggésben.

[36] A Bit. 17. §-a szerint a kölcsönös biztosító egyesület, olyan kölcsönösségi alapon működő egyesület, amely kizárólag tagjával kötött biztosítási szerződés alapján, biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetén, biztosítástechnikai elvek alapján, előre meghatározott szolgáltatást nyújt. A kölcsönös biztosító egyesületbe történő belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. A biztosítási szerződés megszűnésével – ha az egyesület alapszabálya másként nem rendelkezik – a tagsági jogviszony nem szűnik meg, feltéve, ha a tag eleget tesz a tagdíjfizetési kötelezettségének vagy a tagdíjfizetésre nem kötelezett tag eleget tesz a tagsági jogviszonyából eredő egyéb kötelezettségének és egy éven belül új biztosítást köt [17. § (1)-(3) bekezdések]. Működésére ugyanakkor irányadó a Ptk. és az egyesülési jogról, a közhasznú

jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.).

[37] A kölcsönös biztosító egyesületbe történő belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. Az egyesületi tagsági jogviszony a taggá válni kívánó személy belépési szándékát kifejező, jellemzően a biztosítási szerződés megkötésére irányuló ajánlattal egyidejűleg tett nyilatkozata alapján, annak az egyesület valamely szerve általi elfogadásával vagy akár az alapszabály erejénél fogva jön létre, míg a tagsági jogviszonyt megalapozó biztosítási jogviszony a rá irányadó jogszabályi rendelkezések alapján akár az ajánlattétel időpontjában azonnal vagy azt követően, esetleg visszamenőleges hatállyal.

[38] Azzal, hogy a biztosítási szerződéses jogviszony megszűnése az előírt feltételek teljesítése mellett nem eredményezi a tagsági jogviszony megszűnését, ezzel a Bit. tv. lehetővé teszi, hogy olyan személy is részt vehessen a kölcsönös biztosító egyesület működésében, akinek a korábban a tagsági jogviszony létrejöttét megalapozó biztosítási szerződése megszűnt, amennyiben az egyesület irányában fennálló tagdíjfizetési kötelezettségét teljesíti, vagy ennek hiányában a tagsági jogviszonyából eredő, alapszabályban meghatározott egyéb kötelezettségeit teljesíti, és utóbb a szerződéses kapcsolatot helyreállítja.

[39] A Bit. 17. § (3) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi a legfőbb szerv számára, hogy a tagsági jogviszony megszűnését az alapszabályban a tagsági jogviszonyt megalapozó biztosítási szerződéses jogviszony megszűnéséhez kösse.

[40] A Bit. ezen rendelkezései nyilvánvalóvá teszik azt is, hogy kölcsönös biztosító egyesület esetében a biztosítási szerződésen – és nem a tagsági jogviszonyon – alapuló biztosítási jogviszonyt tekinti elsődlegesnek.

[41] A jogszabály meghatározásából egyértelműen kitűnik, a kölcsönös biztosító egyesület a kölcsönösségen, tehát a tagok biztosítási védelmének kölcsönös finanszírozásán túlmenően, biztosítási szerződés alapján, szigorúan a biztosítási alapelveknek megfelelően nyújtja szolgáltatását. Veszélyközösséget hoz létre, amelynek díját meghatározza, a vállalt kötelezettségeihez illeszkedő tartalékokat és a működést biztosító tőkét képez és az átvállalt kockázatok alapján teljesíti a szolgáltatásokat.

[42] A kölcsönös biztosító egyesületek elsődleges céljuk szerint ugyan a tagjaik biztosítási szükségleteinek a kölcsönösség alapelvein való biztosítására jönnek létre, ezt a célt azonban főként gazdasági-vállalkozási tevékenységük által érik el. Üzleti eredmény elérésére törekcszenek, amely eredményből előállott nyereség azonban a kölcsönösség elve alapján a tagok összességét illeti meg, és a gazdasági társaságok működési sajátosságaitól eltérően, az nem vonható ki az egyesület működéséből.

[43] A kölcsönös biztosító egyesület pénzügyi stabilitásának biztosításában a tagdíj lényeges szerepet tölt be, mivel a tagdíj elvileg az egyesület részére a káralakulástól függetlenül biztosíthat pénzügyi forrásokat. A pénzügyi stabilitás biztosítását szolgálja a pótlólagos befizetési kötelezettség, illetőleg a szolgáltatáscsökkenés előírásának módjáról,

feltételeiről rendelkező alapszabályi döntés. A tagok vagyoni jogait közvetlenül érintő intézkedéseket, így a tagdíjakat, a pótlólagos befizetések és a szolgáltatások csökkentésének lehetőségét, valamint esetköreit az alapszabályban kell meghatározni.

[44] A Bit. 24. §-ában szabályozott intézkedések - így az igazgatóság döntése pótbefizetés elrendeléséről, illetve szolgáltatáscsökkentésről, valamint a Felügyelet meghatározott esetekben való eljárása - a már nehéz pénzügyi helyzetbe került kölcsönös biztosító egyesület fizetőképességének helyreállítását szolgálják. Elrendelésükre abban az esetben van lehetőség, ha más források már nem elégségesek a kölcsönös biztosító egyesület tárgyévi kötelezettségeinek teljesítésére.

[45] Az Ectv.17. § (2) bekezdése szerint a civil szervezet tartozásaiért saját vagyonával felel. A civil szervezet alapítója, tagja – vagyoni hozzájárulásának megfizetésén túl – a szervezet tartozásaiért saját vagyonával nem felel. Ezzel összhangban rendelkezik a Ptk. 3:65. § (4) bekezdése, az egyesület tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A tag az egyesület tartozásaiért saját vagyonával nem felel.

[46] A Ptk. és az Ectv. fenti rendelkezéseiben kifejeződő alapelvektől eltérő elvet fogalmaz meg a Bit., részben áttöri a fenti szabályt, amikor a pótbefizetési kötelezettség előírásának lehetőségét kiterjeszti olyan személyekre is, akik a pótbefizetési kötelezettség előírásakor már nem tagjai a kölcsönös biztosító egyesületnek [24. § (4) bekezdés]. Ebben az a jogalkotói felismerés kerül kifejezésre, hogy a tagok vagyoni beavatkozását igénylő pénzügyi helyzet kialakulása jellemzően hosszabb időt vesz igénybe, amelynek rendezésébe indokolt az intézkedést megelőzően már nem, de a pénzügyi nehézségek kialakulása idején tagsági jogviszonnyal bíró személyek bevonása is. A rendelkezés garanciális célja annak biztosítása, hogy a nehéz helyzetbe került egyesület pénzügyi helyzetének rendezését ne veszélyeztethesse tagsági jogviszonya esetleges tömeges megszűntetésével a tagság.

[47] A Bit. 24. § (1) bekezdése az egyesület igazgatóságának hatáskörébe utalja a szolgáltatáscsökkentést és a pótlólagos befizetési kötelezettség előírását. Ha a kölcsönös biztosító egyesület pénzügyi egyensúlyvesztése olyan mértékű, amely a Bit. alapján szükséghelyzetnek minősül, az igazgatóság pótbefizetési kötelezettség előírásáról szóló döntésének a Felügyelet általi felhívás ellenére történő elmaradása esetén a törvény a jogsértő helyzet megszűnése, valamint a biztosítottak érdekében a Felügyelet részére a 291. §-ban felsorolt intézkedések mellett jogot ad a pótlólagos befizetési kötelezettség megállapítására

[48] A Bit. 295. § (1) bekezdése szerint a Felügyelet a 320. § szerinti biztosítási szükséghelyzetben felügyeleti biztost rendelhet ki. A 297. § (1) bekezdés értelmében a kirendelés tartama alatt a felügyeleti biztos gyakorolja az igazgatóság tagjának törvényben és alapszabályban megállapított jogait és kötelezettségeit, vagyis, csak teljes jogkörrel rendelhető ki.

[49] A felperes esetében az MNB folyamatos felügyelés során szükséghelyzetet eredményező állapotot tárt fel. A biztosítottak érdekeinek védelmében MNB(határozatszám)/2023. számú határozatában az igazgatóság tagjai jogait és kötelezettségeit gyakorló – teljes jogkörű – felügyeleti biztost rendelt ki.

[50] A felügyeleti biztos az egyesület 2023. május 8-án tartott küldöttgyűlésén tájékoztatta a tagokat, hogy az egyesület tőkehelyzetének helyreállítása érdekében az egyesület tulajdonában álló eszközök értékesítése, ezen kívül a viszontbiztosítóval folyamatban lévő tárgyalások eredményének függvényében a Bit. 21. § (1) bekezdés f) pontja szerinti szolgáltatáscsökkentés, illetőleg annak eredménytelensége esetén pótlólagos befizetés előírása válhat szükségessé. Arról is információt nyújtott, hogy a szolgáltatáscsökkentés, illetőleg a pótlólagos befizetés előírása a Bit. 24. § (1) bekezdése és az Alapszabály IV.1.b. pontjában foglaltaknak megfelelően igazgatósági hatáskörbe tartozó döntés.

[51] Ezt követően az MNB 2023. június 2-án kelt (határozatszám 2)/2023. számú határozatával jóváhagyta és kötelezte a felperest, hogy haladéktalanul, de legkésőbb 2023. június 15-ig dokumentumokkal alátámasztva értesítse a Felügyeletet amennyiben a tőkehelyzete helyreállt. A határozat rögzítette, hogy a bejelentett, de eddig még teljeskörűen ki nem fizetett károsultak esetén 30,7748%-os szolgáltatáscsökkentés szükséges, mely a Bit. 219. § (1) bekezdés m) pont mb) alpontján alapult.

[52] A felperes igazgatósága nem hozott határozatot szolgáltatáscsökkentésről és pótlólagos befizetési kötelezettség előírásáról. A felügyeleti biztos a Bit. 297. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően - gyakorolva az egyesület igazgatóságának jogait, illetve kötelezettségeit - hozta meg 1/2023. (VI.5.) határozatát, mely egyértelműen a 2022. évben bekövetkezett és az egyesület által elismert valamennyi kárigényre nézve rendelte el egységesen a szolgáltatáscsökkentést, egyúttal meghatározva annak mértékét.

[53] A fenti jogelvek egybevetéséből azt a jelen ügy lényeges aspektusára vetítve leszögezhető, a Bit. a biztosítási jogviszony és a tagsági jogviszony közül a kölcsönös biztosító egyesület esetében a biztosítási szerződésen alapuló biztosítási jogviszonyt tekinti elsődlegesnek. A peres felek kontextusában lényeges kiemelni, a szolgáltatáscsökkentést nem az egyesület igazgatósága határozta meg, hanem az egyesület szükséghelyzetét eredményező állapota indokolta. Az MNB (határozatszám 2)/2023. számú határozatának indokolása egyértelműen kiemelte, a szolgáltatáscsökkentés tervezett megvalósítását annak számadatai alapján a bejelentett, de eddig még teljeskörűen ki nem fizetett károsultak kapcsán írta elő (határozat 4. oldal (v) pont 5. bekezdés).

[54] Abból a tényből, hogy a szolgáltatáscsökkentést nem az igazgatóság, hanem a felügyeleti biztos rendelte el az következők, a Bit. 24. § (1) és (4) bekezdése alapján nincs olyan határozat, mely szolgáltatáscsökkentést vagy pótbefizetési kötelezettséget írna elő jelenlegi vagy korábbi tagjaira. Ennek hiányában pedig nincs jelentősége annak, hogy az alperes tagja-e, vagy a felügyeleti biztos határozat idején tagja volt-e a felperesnek. Osztotta az ítéltábla az alperes azon álláspontját, hogy kötelezni őt csak az igazgatóság által meghozott pótlólagos befizetési kötelezettséget elrendelő határozattal lehetett volna, ilyen azonban nem született.

[55] A felügyeleti biztos határozat szerint a csökkentett szolgáltatások mértéke a kárrendezési eljárás során megállapított és az ügyfelek részére közölt kárösszeg meghatározott százaléka. Kiemeli az ítéltábla, a felperes által az ügyfelek részére a felügyeleti biztos határozatáról tájékoztató közzétett hirdetmény szövege szerint az

egyesülettel kötött biztosítási szerződések esetében a csökkentett szolgáltatási szint a beadott és elismert igények meghatározott százalékában került megállapításra. Az ennek megfelelő elszámolás akkor történhet meg, ha a szolgáltatáscsökkentés mértékéhez képest történt túlfizetések korrekciója lezárul. „Az eddigiekben nem, vagy csak részben történő kifizetések esetében jelenleg az egyesület által elfogadott és visszaigazolt kárigények átlagosan 38,8%-ának megfizetésére, vagy ezen mértékre történő kiegészítésére van lehetőség”.

[56] Egyértelműen megállapítható, a felperes az elismert, még nem teljesített kárigények szolgáltatáscsökkentéséről tájékoztatta ügyfeleit, vagyis maga sem tekintette az alperes részére elismert és már kifizetett kárösszegekre alkalmazhatónak a felügyeleti biztos határozatában elrendelt szolgáltatáscsökkentést.

[57] Mindezekre figyelemmel a felügyeleti biztos által elrendelt szolgáltatáscsökkentés az alperesre sem esetlegesen fennálló tagsági jogviszonya, sem biztosítási jogviszonya alapján nem alkalmazható, következésképpen a felperes keresete alaptalan.

[58] A kifejtetekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[59] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviseletével összefüggő költségének viselésére, melynek mértékét az ítéltábla az alperes költségfelszámítása folytán a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint állapította meg.

Szeged, 2024. október 24.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.

Dr. Dobler László s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

táblabíró

táblabíró